

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

68'inci Birleşim
19 Mart 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, son gelişmelere ilişkin konuşması

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Âşık Veysel'in vefat yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

2.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Antalya'nın çevre yolu sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

19 Mart 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, son gelişmelere ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, son gelişmeler üzerine birkaç söz söyleyerek oturumu açmak istiyorum.

Demokratik siyaset alanına yapılan hiçbir müdahale ne yapana ne bunu teşvik edene yakın siyasi tarihimizde hiçbir fayda getirmemiştir. Bu tür mühendislik çabaları masa üzerinde, kâğıt üzerinde rasyonel gözükür fakat "halk" denilen şeyle karşı karşıya geldiğinde sonuçları genellikle bunu murat edenler açısından irrasyonel olur. Benim şahsi tutumum, cumhuriyetin demokratik niteliğinin genişlemesi, demokratik siyaset alanının genişlemesi ve özgürleşmesinden yanadır. Buna dönük hiçbir müdahaleyi onaylamam, sessiz kalmam, yanında durmam mümkün değildir; şahsi tutumumu bu şekilde belirtmek ihtiyacı hissediyorum.

Herkesi, özellikle iktidar erkini demokratik siyasetin kendi mecrasında herhangi bir dış müdahaleden medet ummayarak bu alanın genişlemesi, bu alanın işlevsel kılınması, buna dönük müdahalelerin engellenmesine davet ediyorum.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Konuşma süreleri beşer dakikadır.

Gündem dışı ilk söz, Âşık Veysel'in vefat yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Sivas Milletvekili Sayın Rukiye Toy'a aittir.

Buyurun Sayın Toy. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Âşık Veysel'in vefat yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

RUKIYE TOY (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Âşık Veysel'in vefatının yıl dönümü vesilesiyle gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

"Kur'an'a bak, İncil'e bak,

Dört kitabın dördü de Hak.
Hakir görüp ırk ayırmak,
Hakikatte yüz karası."

Sözlerime başlarken 19 Ocakta başlayan ateşkesi bozarak soykırıma devam eden, insanlığın yüz karası katil İsrail'i en derin duygularla telin ediyorum.

Değerli arkadaşlar, hepimiz hayatın içinde kaçırdığımız tüm güzellikleri onların gözlerinden görür, onların sözlerinden işitir, sazlarında ruhurevan buluruz. Taşımamız gereken hassasiyetleri, göstermemiz gereken duyarlılığı onların telkinleriyle fark ederiz. Doğumu, yaşamı ve ölümü, ölümden sonrasını satırlarında hatırlar; kıymet bilmeyi, tevazuyu, düştüğümüz yerden kalkmayı, cedeli, cefayı, vefayı yani kısacası hayata dair her duyguyu onların tezene darbelerinde daha iyi anlarız. Âşıklar duygularımıza tercüman, yaşantılarımıza kılavuz, görmediklerimize göz, işitmediklerimize kulak, söyleyemediklerimize dil olurlar. Yeri gelir bir damlayla deryaları doldurur, yeri gelir ufak bir nefesle koca yangınları söndürürler.

Değerli arkadaşlar, Karacaoğlu, Köroğlu, Dadaloğlu, Pir Sultan Abdal ve daha nicelerinde tevarüs eden âşıklık geleneği Türk halk kültürünün zengin bir bileşeni, toplumsal hafızanın taşıyıcısı; tarihin, dilin ve kültürün koruyucusudur. Âşıklık geleneğinin son ve en önemli temsilcilerinden olan Âşık Veysel Şatıroğlu, Anadolu bilgeliğini bütün yönleriyle kendinde toplamıştır. Görme engelli olmasına ve hiç okul görmemesine rağmen zarafet, rikkat ve dikkat sahibi mizacı ve duyarlılığıyla hayatın içinde kendini yetiştirmeyi fazlasıyla başarmıştır. Taşıdığı anlam derinliği, kuşatıcılığı zaman ve mekânüstü yaklaşımlarıyla eserleri birçok akademik çalışmaya konu olmuş, feraseti ve irfanıyla neredeyse değinmediği toplumsal bir konu kalmamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün kurulan yeni dünya düzeninde ülkemizin devletin varlığı ve bağımsızlığı, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğü ekseninde bölgesel bir güç, küresel bir aktör şekline gelen ve küresel bir aktör olarak da güçlü bir şekilde ilerlemesi için öncelikle içeride bir ve beraber olmamız, tüm farklılıkları, tüm çatışmaları bir yana bırakmamız gerekmektedir. Âşık Veysel'in dediği gibi "Bu nasıl kavgalar, çirkin dövüşler/Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız/Yolumuza engel olur bu işler/Hepimiz bu yurdun evlatlarıyız." "Kürt'ü Türk'ü ne Çerkez'i/Hep Âdem'in oğlu, kızı/Berberce şehit, gazi/Yanlışı var mı ve neresi?"

Evet, yıllar önceden sormuş Âşık Veysel, biz de beraberce şehit ve gazi olmuş bu milletin insanları olarak bu durumu sorgulamalı ve bu necip millet terör belasına daha fazla bedel ödemesin diye ortak bir irade, müşterek bir irade ortaya koymalıyız. Şunu iyi bilmeliyiz ki: Türk'üyle Kürt'üyle, Arap'ıyla, Laz'ıyla, Çerkez'ıyla kim olursa olsun 85 milyon yerlidir, millîdir; bu vatanın, bu ülkenin öpöz evladıdır. Değil mi ki bir insan, etnik kökeni ne olursa olsun, devletimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin istiklali ve istikbali için çalışıyor, kalbini ve imkânlarını bunun için seferber ediyor, o kişi yerlidir, millîdir; bu ülkenin, bu vatanın öz evladıdır. Kim ki işini en iyi yapıyorsa o vatanını en çok sevendir. Kim ki hak biliyor, adalet biliyor, insana hürmet ediyor, emanete sahip çıkıyorsa asıl vatanperver odur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidar ve muhalefet demokratik bir yönetimin mütemmim cüzleridir; her ikisi de aziz milletimize hizmet yolunda, milletimize karşı sorumluluklarının bilinciyle, mükellef ve müşerref hizmetkârlardır. Terör belasından sonsuza dek kurtulma fırsatını elde ettiğimiz bugünlerde, Parlamento çatısı altında her iki tarafa da çok önemli sorumluluklar düşmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

RUKİYE TOY (Devamla) - Umuyor ve diliyorum ki Türkiye Yüzyılı terörsüz Türkiye ve terörsüz bölge vizyonumuzun gerçekleştiği, siyasetin tek gayesinin ülkeye ve millete hizmette yarış olduğu, ülkemizin eğitimden ekonomiye, tüm alanlarda başarıya ulaşarak bölgesel ve küresel bir güç olduğu bir dönem, bizler de bu dönemin inşallah mimarları oluruz.

"Veysel sapma sağa sola/Sen Allah'tan birlik dile/İkilikten gelir bela/Dava insanlık davası." diyor, bu duygularla sözlerime son verirken Âşık Veysel'i vefatının seneidevriyesinde rahmetle anıyor, sultan şehrimiz Sivas'ı ve Şarkışlalı hemşehrilerimizi hasretle selamlıyor, Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Toy.

Gündem dışı ikinci söz, Antalya'nın çevre yolu sorunları hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a aittir.

Buyurun Sayın Başarır. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Antalya'nın çevre yolu sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime Osman Bölükbaşı'nın önemli ve meşhur sözleriyle başlamak istiyorum: "Tarih 'Ben Nuh'um.' diyenlerin kendi yarattıkları tufanlarda boğulduklarını gösteren misallerle doludur." Üzülerek söylüyorum ki bu sabah şafak vaktinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımızın evine 20 araçlık bir polis konvoyuyla baskın yapıldı. [CHP sıralarından alkışlar(!)] Avukatlar, milletvekilleri eve giremedi. O dakikadan sonra şehrin Avrupa yakasındaki metrolar iptal edildi. O dakikadan sonra internet yayıflatıldı. Üzülerek söylüyorum, bu uygulamalar darbe döneminde yapılmaktadır. Bugün yapılan bu saldırı, bu operasyon, 12 Mart ve 12 Eylülün ardından 19 Mart günü de tarihe kara bir leke olarak geçecektir; 19 Mart darbesi olarak anılacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, maalesef ki iktidar otokratik bir rejime geçme çabasıdadır. Türkiye'nin 1'inci partisi atanmış seçilmiş bazı yargıçlarla darbeye uğramıştır. Burada, Cumhuriyet Halk Partisi bitirilmeye çalışılırken -ki bitiremezsiniz- Türkiye Cumhuriyeti'ni bitiriyorsunuz, dünyaya rezil ediyorsunuz!

(CHP milletvekillerinin kürsüye doğru yürümeleri, kürsü önünde toplanmaları)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bugün, dünya, Türkiye'de yaşananları konuşuyor. Lütfen, Avrupa basınına, dünya basınına bakın; Türkiye'yi ne hâle getirdiniz! Demokrasiyi ne hâle getirdiniz! Hukuku, yüz iki yıllık cumhuriyeti, demokrasiyi ayaklar altına aldınız!

Değerli arkadaşlar, ne yaparsanız yapın, bakın, biz dimdik ayakta; korkmayacağız, sinmeyeceğiz, 86 milyon direneceğiz. Biz burada bu darbeyi sadece bize oy veren seçmene anlatmıyoruz; AKP'ye, MHP'ye, YENİ YOL'a, DEM'e, İYİ Partiye, 86 milyona anlatıyoruz; biz onlara sesleniyoruz: Sizin hukukunuz, iradeniz gasbedilmiştir. Bu ülkede diplomalar iptal ediliyor, bu ülkede tapulara el koyuluyor, bu ülkede gazetecilerin pasaportları iptal ediliyor, bu ülkede televizyon kanallarına kayyumlar atanıyor, bu ülkede belediye başkanları tutuklanıyor, milletvekilleri cezaevinde. Bu ülkeyi ne hâle getirdiniz? Siz getirdiniz, siz getirdiniz. Bakın, zulmünüzde boğulacaksınız, bu halk sizi affetmeyecek, 86 milyon sizi affetmeyecek çünkü artık faşist bir rejime geçtiniz, o koltukta oturmak için demokrasinin tüm kurallarını, kuramlarını bir kenara ittiniz.

Değerli arkadaşlar, yakışmıyor, size yakışmıyor! Bakın bu gruba, bu grup bu ülkeyi mutlakiyetten demokrasiye geçirdi, cumhuriyete geçirdi; siz ise bu ülkeyi cumhuriyetten, demokrasiden mutlakiyete geçiriyorsunuz arkadaşlar. Utanç duyuyorum arkadaşlar! (Kürsü önünde toplanan CHP milletvekillerinden alkışlar)

Ekrem İmamoğlu sizin için kâbus olabilir, tek adam için kâbus olabilir ama 86 milyon için umuttur. Siz umutları yargı kararlarıyla söndüremezsiniz. Seçilmiş hâkimlerle, atanmış hâkimlerle, atanmış rektörlerle bu ülkenin Cumhurbaşkanı adayının önünü kesemezsiniz. (Kürsü önünde toplanan CHP milletvekillerinden alkışlar) Siz kendi kendinizi kandırıyorsunuz, 86 milyon hafife alıyorsunuz; siz 86 milyonun iradesini küçük görüyorsunuz ama o kadar zavallısınız ki, o kadar o kadar yüreksizsiniz ki, o kadar güçsüzsünüz ki halkın karşısında bittiğiniz için İstanbul'a atadığınız bir Bakan Yardımcısının arkasına sığınacak kadar güçsüz, zavallısınız! (Kürsü önünde toplanan CHP milletvekillerinden alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bizim derdimiz 86 milyon. Birileri atadığı rektörlerin, kirli mahkeme kararlarının arkasına sığınarak darbe yapabilir. Sizin arkanızda bu dakikadan sonra darbe ve darbeyi hazırlayan atadığınız yargıçlar var; Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun arkasında 86 milyon var, halk var, halk var, halk var! (Kürsü önünde toplanan CHP milletvekillerinden alkışlar) Biz halka güveniyoruz, biz hakka güveniyoruz; siz ise hakkı da halkı da iradeyi de demokrasiyi de bir kenara ittiniz. Ben buradan tek adama sesleniyorum: Sen zulmünle gideceksin, 86 milyonun tepkileriyle gideceksin, korkaksın!

[Kürsü önünde toplanan bir grup CHP milletvekili tarafından "Hak, hukuk, adalet!" şeklinde slogan atılması, sürekli alkışlar(!)]

(Oturma Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in ayağa kalkması)

BAŞKAN - Sayın milletvekillerini yerlerine davet ediyorum.

[Kürsü önünde toplanan bir grup CHP milletvekili tarafından "Hak, hukuk, adalet!" şeklinde slogan atılması, sürekli alkışlar(!); DEM PARTİ sıralarından ayakta alkışlar(!)]

BAŞKAN - Sayın milletvekillerini yerlerine davet ediyorum.

[Kürsü önünde toplanan bir grup CHP milletvekili tarafından "Birleşe birleşe kazanacağız!" şeklinde slogan atılması, sürekli alkışlar(!); DEM PARTİ sıralarından ayakta alkışlar(!)]

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bu şekilde çalışmamız mümkün değildir, lütfen yerlerinize oturun.

[Kürsü önünde toplanan bir grup CHP milletvekili tarafından "Birleşe birleşe kazanacağız!" şeklinde slogan atılması, sürekli alkışlar(!); DEM PARTİ sıralarından ayakta alkışlar(!); AK PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar]

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkan...

[Kürsü önünde toplanan bir grup CHP milletvekili tarafından "Birleşe birleşe kazanacağız!" şeklinde slogan atılması, sürekli alkışlar(!); DEM PARTİ sıralarından ayakta alkışlar(!); AK PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar]

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Genel Kurulda çalışma düzeni kurulamadığından İç Tüzük'ün 68'inci maddesi uyarınca birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.19

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.38

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), Mahmut Atilla Kaya (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 68'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

[Kürsü önünde toplanan bir grup CHP milletvekili tarafından "Kurtuluş yok tek başına! Ya hep beraber ya hiçbirimiz!" şeklinde slogan atılması, sürekli alkışlar(!), DEM PARTİ sıralarından ayakta alkışlar(!)]

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Genel Kurulda çalışma düzeni sağlanamadığından, İç Tüzük'ün 68'inci maddesi uyarınca kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri görüşmek üzere 20 Mart 2025 Perşembe günü...

[Kürsü önünde toplanan bir grup CHP milletvekili tarafından "Her şey çok güzel olacak!" şeklinde slogan atılması, sürekli alkışlar(!), DEM PARTİ sıralarından ayakta alkışlar(!)]

BAŞKAN - ...saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.39